

RAAP BELGIË – RAPPORT 1092

ARCHEOLOGIE NOTA

Floralienhal, Familie Van Rysselberghedreef 2 te Gent

[DEEL II: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN]

Bureauonderzoek – 2024F249

Proefsleuvenonderzoek – 2024G91

[COLOFON]

[TITEL] Archeologienota Floraliënhal, Familie Van Rysselberghedreef 2 te Gent
Deel II: Programma van Maatregelen
Bureauonderzoek – 2024F249
Proefsleuvenonderzoek – 2024G91

[VERSIE] 23 september 2024

[AUTEUR(S)] Derweduwen N.

[PROJECTLEIDER] Ryckebusch L.

[PROJECTMEDEWERKERS] Vanbrabant E., Heidbüchel N., Callis J.

[PROJECTBEGELEIDER] De Mulder J.

[AARDKUNDIGE]

[RAAPPROJECT] GEFL01

[ERKEND ARCHEOLOOG] RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)

[BEWAARPLAATS DOCUMENTATIE] RAAP België BV, Begoniastraat 13, 9810 Eke

[BEVOEGD GEZAG] Erfgoedgemeente

RAAP België BV
Begoniastraat 13
9810 Eke
Telefoon 09/311 56 20
E-mail: raap@raap.be
Website: www.raap.be

© RAAP België BV, 2024

RAAP België aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

[DOOR VERGUNNINGVERLENER IN DE VERGUNNING OP TE NEMEN VOORWAARDEN]

Er dient geen aanvullend archeologisch onderzoek te worden uitgevoerd. Het volledige terrein wordt vrijgegeven.

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave.....	3
1 Inleiding	4
1.1 Administratieve gegevens	4
1.2 Samenvatting van het vooronderzoek	4
2 Gemotiveerd advies.....	6
2.1 De volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek	6
2.2 De aan-/afwezigheid van een archeologische site	6
2.3 Impactbepaling.....	6
2.4 Waardering van de archeologische site	6
2.5 Bepaling van de maatregelen	6
3 Programma van maatregelen – geen vervolg	7
4 Bibliografie	8
5 Lijsten van opgenomen figuren en tabellen	9
5.1 Figuren:.....	9
5.2 Tabellen:.....	9

1 INLEIDING

Dit programma van maatregelen is het tweede onderdeel van de archeologienota die door RAAP België werd opgesteld in het kader van het opmaken van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen in het plangebied Floraliënh​al (Gent). Dit document bevat de adviezen en/of maatregelen die werden opgesteld op basis van het tot nu toe uitgevoerde archeologische vooronderzoek (bureauonderzoek, proefsleuvenonderzoek, beschreven in het bijgaande eerste deel: verslag van resultaten).

Het advies is om geen vervolgonderzoek uit te voeren. De redenering die aan de basis ligt voor dit advies wordt in het hoofdstuk ‘Gemotiveerd advies’ uiteengezet. De verdere maatregelen die aan dit advies zijn gekoppeld worden toegelicht in één of meer programma’s van maatregelen in de daar op volgende hoofdstukken.

1.1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Tabel 1. Administratieve gegevens.

Projectcodes agentschap Onroerend Erfgoed ¹ :			
- Projectcode bureauonderzoek	2024F249		
- Projectcode Proefsleuven	2024G91		
Onderzoekskader	Opstellen van een archeologienota voor de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen		
Erkend archeoloog	RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)		
Naam plangebied	Floraliënh​al		
Adres	Familie Van Rysselberghedreef 2		
Deelgemeente/gemeente	Gent		
Provincie	Oost-Vlaanderen		
Kadastrale gegevens	Gent, afdeling 8, sectie H, 1V35		
Oppervlakte betrokken percelen	32.604 m²		
Oppervlakte plangebied	12.291 m²		
Oppervlakte geplande bodemingrepen	6.783 m²		
Bounding box in Lambert-coördinaten:	zuidwest: noordoost:	X: 104279.74 X: 104869.51	Y: 192000.20 Y: 192367.72

1.2 SAMENVATTING VAN HET VOORONDERZOEK

RAAP België voerde in juni 2024 een archeologisch vooronderzoek uit in het plangebied Floraliënh​al te Gent. Het onderzoek kadert binnen een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen, er wordt een ondergronds verdiep ingepland. Het archeologisch vooronderzoek heeft tot doel na te gaan of er kans is op de aanwezigheid van waardevolle archeologische resten.

Er zijn gegevens verzameld over de aardkundige, archeologische en historische context van het plangebied. Op basis daarvan is een archeologische verwachting opgesteld en is er nagegaan wat de invloed is van de werken op het archeologisch erfgoed. Deze onderzoekstappen hebben geleid tot een advies.

Het plangebied wordt gekenmerkt door een landschappelijke en strategische gunstige ligging op de flank van de Blandijnberg, ten zuiden van de historische stad Gent, binnen het citadelpark. Het plangebied is gelegen ter hoogte van het Lid van Oedelem, gekenmerkt

¹ Voor elke fase van vooronderzoek is een projectcode bekomen bij het agentschap Onroerend Erfgoed. Deze projectcode is op alle documenten van het vooronderzoek, registratie, verpakking van vondstenmateriaal en verpakking van stalen aangebracht.

door donkergrijs tot bleekgrijs zeer fijn zand, kleiige eenheden, kalkzandsteenbanken, kalkhoudend en schelpen. Op de Quartairgeologische kaart staat het plangebied gekarteerd binnen type 1, waarbij er sprake is van eolische afzettingen (zand tot silt) uit het Weichseliaan.

Op het historisch kaartmateriaal bevindt het plangebied zich buiten de 14de-eeuwse stadsomwalling, net buiten het tracé van de stadsgracht met aarden wal. Op drie historische kaarten is het Montereyfort duidelijk zichtbaar, namelijk de Villaretkaart, de kaart van Malfeson en de Ferrariskaart. Het plangebied situeert zich telkens op een deel van het fort. Op de Vandermaelenkaart bevindt het plangebied zich binnen de Hollandse Citadel, voornamelijk overlappend met het binnenplein. In 1870 werd het domein omgevormd tot stadspark, de bouw van de floraliënhal dateert uit 1913.

Voor het plangebied geldt een lage kans op het aantreffen van vindplaatsen van jager-verzamelaars. Hoewel de landschappelijke ligging van het plangebied gunstig is, op zuidelijke flank van de Blandijnberg, is de trefkans toch als laag in te schatten. Het plangebied zelf is immers met zekerheid bebouwd sedert de 17de eeuw met de inrichting van het Montereyfort en later de Citadel. Deze zullen een aanzienlijke impact op de bodem gehad hebben waardoor de kans op het aantreffen van intacte steentijd artefactensites als laag ingeschat wordt.

Voor het plangebied geldt een hoge kans op het aantreffen van sporen van de middeleeuwen tot de nieuwste tijd. Het plangebied situeert zich immers net buiten de 14de-eeuwse stadsomwalling maar situeert zich wel ter hoogte van het 17de-eeuwse fort van Monterey en de 19de-eeuwse Hollandse Citadel.

De geplande werken omvatten de uitbouw van een ondergronds verdiep met diepte tussen 6 en 8 meter -mv ter hoogte van de middenbeuk van de floraliënhal. Deze werken kunnen dus een impact hebben op de eventueel aanwezige archeologische vondsten en sporen.

Aangezien louter op basis van het bureauonderzoek niet kan gesteld worden in welke mate er nog kenniswinst verkregen kan worden binnen het plangebied, dient verder vooronderzoek in de vorm van proefputten zich aan. Dit onderzoek werd uitgevoerd begin september. Het proefputtenonderzoek leverde echter bitter weinig archeologisch relevante sporen op. De aangetroffen muurresten zijn eerder in de 18de-20ste eeuw te dateren. Tevens werd over het gehele onderzoeksgebied een A(n)-C bodemopbouw waargenomen die wijst op eerdere antropogene verstoring. Er wordt dan ook geen verder onderzoek meer geadviseerd voor het projectgebied.

2 GEMOTIVEERD ADVIES

In dit hoofdstuk voorafgaand aan het feitelijk programma van maatregelen (al dan niet bestaande uit meerdere onderdelen) wordt duidelijk gemaakt waarom er op basis van het archeologische vooronderzoek al dan niet aanvullend archeologisch onderzoek moet worden uitgevoerd in het kader van het dossier waar deze archeologienota deel van uitmaakt.

2.1 DE VOLLEDIGHEID VAN HET UITGEVOERDE VOORONDERZOEK

Op basis van de in het verslag van resultaten beschreven delen van het archeologische vooronderzoek kan een gegronde uitspraak worden gedaan over de aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed. Er is op basis hiervan een archeologische verwachting opgesteld en de afweging voor de noodzaak tot verder vooronderzoek heeft een voldoende gefundeerde conclusie opgeleverd. Er kon tenslotte in voldoende mate een besluit worden genomen over de impact van alle geplande werken op eventueel aanwezige archeologische resten. Het uitgevoerde vooronderzoek is daarom in volledigheid uitgevoerd.

2.2 DE AAN-/AFWEZIGHEID VAN EEN ARCHEOLOGISCHE SITE

Het bureauonderzoek heeft aangetoond dat het plangebied geen archeologische verwachting meer kent. De resultaten van het proefputtenonderzoek hebben aangetoond dat het plangebied een grote antropogene invloed heeft ondergaan. Over het gehele onderzoeksgebied werd een A-C bodemprofiel opgetekend waarbij de antropogene ophogingslagen een scherpe ondergrens met de moederbodem vertonen. Het plangebied is dus in zekere mate afgegraven en terug opgehoogd waarbij het archeologisch niveau sterk werd aangetast. Verspreid over de proefputten werden talrijke recente leidingen en puinkuilen geregistreerd die deze antropogene invloed bevestigen. Er werden echter zeer weinig archeologisch relevante sporen aangetroffen en er kan dus geen sprake zijn van de aanwezigheid van een archeologische site binnen het plangebied.

2.3 IMPACTBEPALING

De geplande werkzaamheden zullen een impact hebben op eventueel aanwezige archeologische resten. Immers reikt het geplande ondergrondse verdiep 6 tot 8 m diep. Echter was het plangebied reeds sterk onderhevig aan antropogene invloeden waardoor zeer weinig archeologische sporen aangetroffen. Daar de kenniswinst die bij verder onderzoek zou bekomen worden, beperkt is en niet in verhouding staat tot de onderzoeksinspanning, wordt hier een vrijgave geadviseerd.

2.4 WAARDERING VAN DE ARCHEOLOGISCHE SITE

Niet van toepassing.

2.5 BEPALING VAN DE MAATREGELEN

In het volgende hoofdstuk (of de volgende hoofdstukken indien er meerdere maatregelen in parallel worden geadviseerd) wordt gespecificeerd welke maatregelen aan de voorgenoemde conclusies van het gemotiveerde advies worden gekoppeld.

3 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN – GEEN VERVOLG

Er wordt geen aanvullend archeologisch onderzoek geadviseerd in het kader van deze archeologienota en de bijbehorende vergunningsaanvraag.

Wel blijft de meldingsplicht gelden bij toevalsvondsten (ofwel de vondst van een roerend of onroerend goed met archeologische erfgoedwaarde, zoals deze omschreven wordt in Artikel 5.1.4. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013). Dit geldt voor vondsten gedaan buiten de context van archeologisch vooronderzoek, archeologische opgravingen, of gebruik van een metaaldetector.²

² Procedure: een archeologische toevalsvondst dient binnen drie dagen gemeld te worden aan het agentschap Onroerend Erfgoed, waarbij de vondst en haar vindplaats beschermd worden tot tien dagen na het vinden. De melding kan gemaakt worden via de website: <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/vondstmeldingen/toevalsvondsten/formulier>.

4 BIBLIOGRAFIE

UITGEGEVEN BRONNEN:

ONUITGEGEVEN BRONNEN:

GERAADPLEEGDE WEBSITES:

GERAADPLEEGD KAARTMATERIAAL:

AGIV (2021) ORTHOFOTOMOZAÏEK, MIDDENSCHALIG, WINTEROPNAMEN, KLEUR, MEEST RECENT, VLAANDEREN. 2020.03. AGENTSCHAP INFORMATIE VLAANDEREN. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE](http://www.geopunt.be).

AGIV (2023) AGENTSCHAP VOOR GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: GROOTSCHALIG REFERENTIEBESTAND (GRB). BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE/CATALOGUS/DATASETFOlder/7c823055-7bbf-4d62-b55e-f85c30d53162](http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/7c823055-7bbf-4d62-b55e-f85c30d53162).

OVERIGE BRONNEN:

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED (2019) CODE VAN GOEDE PRAKTIJK VOOR DE UITVOERING VAN EN RAPPORTERING OVER ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK EN ARCHEOLOGISCHE OPGRAVINGEN EN HET GEBRUIK VAN METAALDETECTOREN (VERSIE 4.0). VLAAMSE OVERHEID.

5 LIJSTEN VAN OPGENOMEN FIGUREN EN TABELLEN

5.1 FIGUREN:

Tabel 1. Administratieve gegevens..... 4

5.2 TABELLEN:

Tabel 1. Administratieve gegevens..... 4